

ROGISZ ALEKSY

(29.12.1912 – 6.09.2005)

Jednym z najważniejszych wydarzeń gospodarczych po I wojnie światowej w Polsce, była budowa portu morskiego w Gdyni. To ogromne zadanie inwestycyjne ściągało ludzi z całego kraju, a równoległe od podstaw powstawało miasto, niezbędne do jego i portu funkcjonowania instytucje, przedsiębiorstwa i specjalistyczne usługi. Utworzono również Obserwatorium Morskie Państwowego Instytutu Hydrologiczno – Meteorologicznego w Gdyni, w którym zatrudniono Aleksę Rogisza. Jeszcze przed wojną uprawiał lekką atletykę, gdy zmienił stan cywilny zamierzał na stałe związać rodzinne i swoje zawodowe losy z Wybrzeżem.

Wybuch II wojny pokrzyżował wszystkie plany. Trzeba było walczyć o przetrwanie, zapewnienie bliskim dachu nad głową i minimalnej egzystencji. Wspierany przez małżonkę doczekał wyzwolenia i był jednym z pierwszych, którzy oddali się do dyspozycji swoim pracodawcom w Gdyńskim Obserwatorium Morskim.

Jego firma działała, ale na tzw. Ziemiach Odzyskanych wszystko było zniszczone lub wywiezione jako łup wojenny na wschód, do Związku Radzieckiego. A w tak delikatnej materii jak prognozowanie wydarzeń meteorologicznych niezbędna była sieć stacji.

Jeszcze w 1945 roku Aleksy Rogisz został oddelegowany do Elbląga, by założyć w mieście stację hydrometeorologiczną i rozbudować sieć o Tolkmicko i Krynicę Morską. Wywiązuje się celująco z powierzonego zadania, lokalizuje stację w mieście w budynku przy ul.

Puławskiego. Obiekt wymaga remontu, a on trafia na szefa zakładu stolarskiego Jana Taczałę. Podpisując umowę dowiaduje się, że mistrz stolarski jest również skutnikiem i pasjonatem żeglarstwa tworzonego od podstaw w mieście. Ma pierwszy sygnał, że może wesprzeć osobiście inicjatywę. Rusza stacja, a Aleksy Rogisz zostaje kierownikiem trzech stacji i z polecenia służbowego przeniesiony do Elbląga na stałe. Z chwilą otrzymania przydziału na mieszkanie sprowadza bliskich stając się automatycznie jednym z pionierów odbudowy z powojennych zgliszcz miasta.

Aleksego pochłaniają obowiązki zawodowe, ale z upływem tygodni pasją staje się sportowe życie Elbląga, a w pierwszym impulsie żeglarstwo, bo wszędzie tam, gdzie zakładano koła sportowe, organizacje związane z kulturą fizyczną niezbędny okazywał się Rogisz. Powód był oczywisty, w mieście krążyła fama, że jeśli Rogisz podejmie się konkretnego zadania, to doprowadzi je do finału.

W Elblągu powstała już sekcja żeglarska, a w kolejnym etapie było utworzenie Oddziału Polskiego Klubu Morskiego w Gdańsku. Zastępcą komandora klubu wybrano Aleksego Rogisza. Pasją staje się dziennikarstwo, pracuje w redakcji „Dziennika Bałtyckiego” skąd trafia na szefa redakcji gazety Zakładów Mechanicznych „Na Warcie Pokoju”.

Zbliża się do łyżwiarstwa szybkiego za sprawą Kazimierza Kalbarczyka prowadzącego sekcję w zakładowym klubie Turmas. Kończy kurs sędziowski, w latach późniejszych zostaje przewodniczącym Wojewódzkiej Społecznej Sekcji Łyżwiarskiej, a następnie jej sekretarzem.

W styczniu 1953 roku oddelegowany z pracy w Zakładach Mechanicznych Rogisz obejmuje obowiązki przewodniczącego Miejskiego Komitetu Kultury Fizycznej. W ciągu dwóch lat rozkręca szkolenie instruktorów i trenerów w mieście. Sam kończy kursy instruktorski piłki nożnej, a także sędziowskie bokserski, lekkoatletyki i łyżwiarstwa szybkiego. Ożywia działalność komisji sportowych działających przy MKKF, a w efekcie rośnie liczba organizowanych w mieście imprez sportowych także o randze ogólnopolskiej.

Wydarzeniem sportowym 1953 roku były Mistrzostwa Polski Zrzeszenia Sportowego Stal, a jednym z organizatorów Aleksy Rogisz (na zdjęciu drugi z lewej) przewodniczący Miejskiego Komitetu Kultury Fizycznej w Elblągu.

Aleksy Rogisz do roku 1958 trenuje piłkarzy KS Stal grających w „B” klasie, jest Kapitanem Sportowym klubu, ale już współpracuje ze Zrzeszeniem Sportowym Start, współredaguje elbląskie strony „Dziennika Bałtyckiego” i „Głosu Wybrzeża”, prowadzi biuro w Cechu Rzemiosł Różnych gdzie zakłada Koło Sportowe Rzemieślnik i zostaje jego sekretarzem.

„Człowiek orkiestra” – dziś takie określenie zaangażowania byłoby bardziej trafione, zostaje powołany do Prezydium Wojewódzkiej Rady Kultury Fizycznej i Turystyki Ogniwo w Gdańsku. W tym czasie jest uznanym na Wybrzeżu propagatorem tenisa stołowego. Z chwilą powołania Okręgowego Związku Tenisa Stołowego w województwie elbląskim obowiązki prezesa powierzono Aleksemu Rogiszowi.

To on był współorganizatorem wielkiego wydarzenia w Elblągu – międzypaństwowego meczu superligi tenisa stołowego męskich reprezentacji Polski i Włoch.

Na zdjęciu: podczas prezentacji zawodników meczu Aleksemu Rogiszowi prezesowi OZTS w Elblągu pamiątkową plakietę PZTS z podziękowaniami za dobre przygotowanie zawodów wręczyli Marek Wnuk, wiceprezes PZTS i Adam Giersz, prezes PZTS.

Sukcesy Polaków na Igrzyskach Olimpijskich rozbudziły społeczne zainteresowanie ideą olimpijską, także w Elblągu. Wojewódzka Komisja PKOl zdecydowała o utworzeniu Klubu Olimpijczyka. Klub zlokalizowano w Domu Towarzystwa Przyjaźni Polsko – Radzieckiej przy ul. Robotniczej, a w powołanym niebawem Wojewódzkim Klubie Olimpijczyka obowiązki sekretarza pełnił Aleksy Rogisz. Jednym z akcentów działalności klubu było zorganizowanie w 1981 roku z okazji Dni Olimpijczyka – filatelistycznej wystawy pocztowych znaczków olimpijskich i sportowych.

Rok później w jednym z pomieszczeń hali sportowej przy ul. Kościuszki rozpoczął oficjalną działalność Klub Olimpijczyka, a gospodarzem była Krystyna Cegielska. Prezentowane trofea elbląskich olimpijczyków i pamiątki z olimpiad były atrakcją dla odwiedzających klub młodych elblązan, ale wkrótce to się skończyło. Podobno – tak wspominał A. Rogisz, decyzją właściciela obiektu (Zakłady im. Wielkiego Proletariatu) sala została zamknięta na potrzeby wewnętrzne organizacji zakładowych na zebrania, okazjonalny magazyn paczek świątecznych itd. W efekcie Elbląski Klub Olimpijczyka w roku 1984 zakończył aktywną pracę.

Barwna droga życiowa elbląskiego pioniera, działacza sportowego Aleksego Rogisza, była honorowana zasłużonymi dowodami uznania za pracę zawodową i społeczną. Z odznaczeń państwowych w roku 1959 otrzymał Srebrny, w roku 1974 Złoty Krzyż Zasługi, a w roku 1977 Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski.

Były odznaczenia regionalne: Odznaka Honorowa Zasłużony Ziemi Gdańskiej (1974), Odznaka Honorowa Za Zasługi dla Województwa Elbląskiego (1981), Medal Honorowy Za Zasługi w Rozwoju Elblągu (1984), Medal Honorowy 750-lecie Elbląga (1987).

Jednak największą satysfakcję sprawiało uznanie bezpośrednich adresatów społecznego zaangażowania – środowisk sportowych, a tego było najwięcej. Odznaki Honorowe: XX-lecia Kultury Fizycznej Ziemi Gdańskiej (1965), 100-lecia Sportu Polskiego (1967); Złote Odznaki: Zasłużony dla Zrzeszenia Sportowego Start (1968), Za Zasługi dla Koła Sportowego Rzemieślnik (1975), Zasłużony Działacz Kultury Fizycznej (1977), Organizacji Kultury Fizycznej i Turystyki Ogniwo (1978), Polskiego Związku Łyżwiarstwa Szybkiego (1978), Zasłużony Działacz ZKS Olimpia (1978), Za Zasługi dla Polskiego Związku Tenisa Stołowego (1979); Medal Za Zasługi w Rozwoju Kultury Fizycznej woj. Elbląskiego (1978) i Honorowa Odznaka za Zasługi dla Polskiego Ruchu Olimpijskiego (1979).

Pamięć o elbląskim pionierze i działaczu sportowym Aleksym Rogiszu podtrzymują bliskie mu osoby związane dziś z kulturą fizyczną w mieście i ludzie z którymi współpracował w klubach i organizacjach sportowych.

Z inicjatywy Elbląskiego Sportowego Klubu Nestora w przededniu Święta Zmarłych w roku 2013 na nagrobku śp. Aleksego na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Agrykola, odsłonięta została pamiątkowa tablica przypominająca Jego zaangażowanie w tworzenie i rozwój sportowych struktur w mieście.

Zebrał Andrzej Maria Minkiewicz